

PROGRAMMA

NOVEX

PROVINCIES,

GEMEENTEN' EN

WATERSCHAPPEN

NOVEX-gebieden sessie

31 oktober

Introductie – Fiona Wieland

- Programma + totstandkoming
- Survey en vervolg
- Plattegrond locatie
- Rondleiding over het Hof na 17u
- Voorstellen regieteam NOVEX-gebieden
- Wie zijn er vandaag allemaal

Betrokken bij gebied (meerdere antwoorden mogelijk)

		Answers	Ratio
De Peel		14	12.17 %
Het Groene Hart		13	11.30 %
Regio Groningen		9	7.83 %
Haven Rotterdam		8	6.96 %
Noordzeekanaalgebied		6	5.22 %
North Sea Port District		7	6.09 %
Regio Zwolle		24	20.87 %
Zuid-Limburg		7	6.09 %
Regio Schiphol		4	3.48 %
Groningen - Assen		12	10.43 %
Arnhem - Nijmegen Foodvalley		14	12.17 %
Metropoolregio Amsterdam		10	8.70 %
Metropoolregio Utrecht		5	4.35 %
Zuidelijke Randstad		9	7.83 %
Stedelijk Brabant		5	4.35 %
Lelylijn		16	13.91 %
Ik ben niet betrokken bij een van de NOVEX-gebieden		15	13.04 %

Rol (meerdere antwoorden mogelijk)

		Answers	Ratio
Rijkstrekker		17	14.78 %
Regiotrekker		12	10.43 %
Deelnemer NOVEX-gebied		40	34.78 %
Expert Nationaal Programma		3	2.61 %
Coördinator vanuit Provincie		19	16.52 %
Coördinator landsdeel BZK		5	4.35 %
Uitvoeringsdienst (Rijkswaterstaat, Kadaster etc.)		13	11.30 %
Programmateam NOVEX BZK		9	7.83 %
Anders, namelijk:		22	19.13 %

Wie zijn er vandaag allemaal: 130 aanmeldingen

HET HOF VAN CARTESIUS

De bekendste circulair gebouwde werkplek voor en door creatieve en duurzame ondernemers van Utrecht.

Gerdy de Krujk

Welkom door Regina Oosting

- Nationale regie op de ruimtelijke ordening voor een “Mooi Nederland”
- Programma NOVEX en het programma Mooi Nederland leiden met de aanscherping van de NOVI tot nieuw nationaal ruimtelijk beleid.
- M VRO Hugo de Jonge – organisatie BZK en de directie RO

Doel van de sessie NOVEX-gebieden: de partners betrokken in en bij de NOVEX-gebieden informeren over het ontwikkelperspectief, uitvoeringsagenda en afspraken en hoe dit samenhangt met het proces rondom het provinciale ruimtelijke voorstel en uiteindelijk het ruimtelijk arrangement.

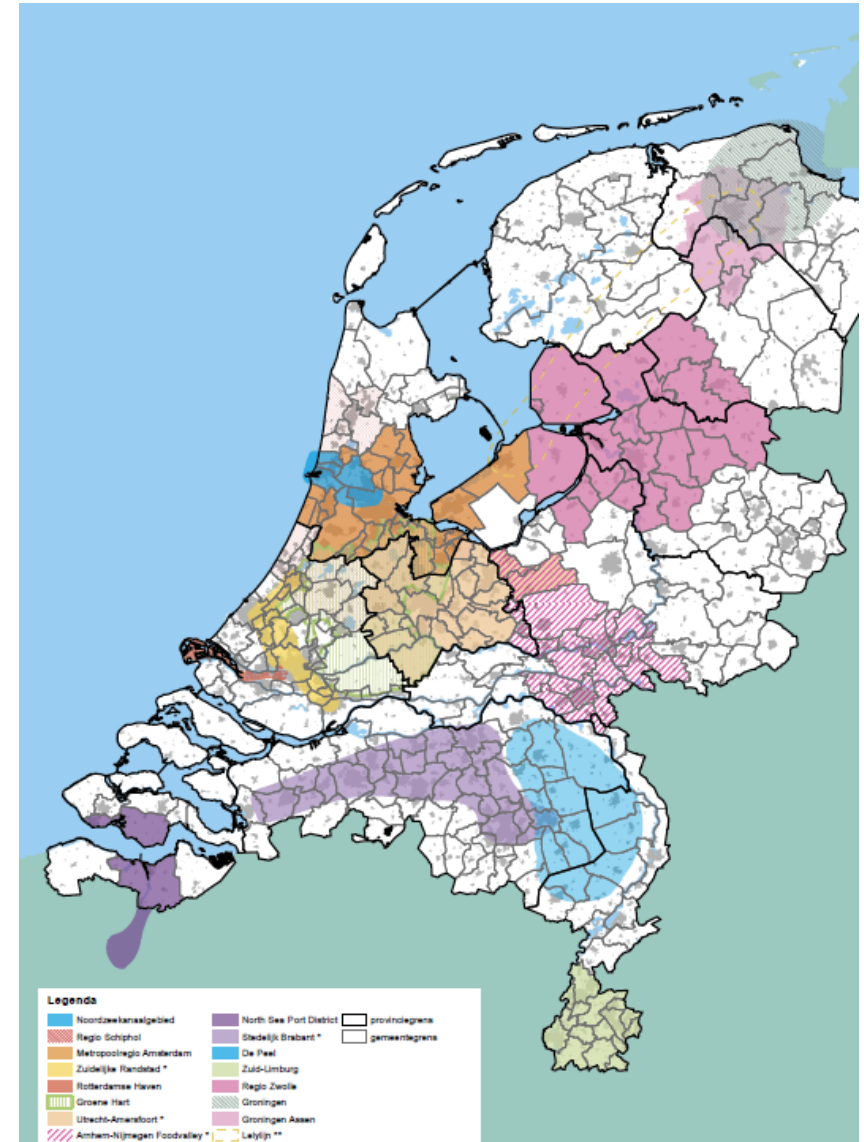
Een dag om contacten te leggen, van elkaar te leren en te inspireren. Een vervolg op de sessie tijdens de NOVI-conferentie (mei 2022) en een opstap naar meerdere sessies.

NOVEX-gebieden

Wat verandert er door de NOVEX?

- Wat moeten de NOVEX-gebieden opleveren?
- Wat doen we vanuit het Rijk?
- Welke financiële middelen zijn beschikbaar voor de NOVEX-gebieden?

Wat moet een NOVEX-gebied opleveren?

- **Een gezamenlijk ontwikkelperspectief**
  - Basis voor strategische besluiten en uitvoeringsafspraken tussen alle overheden
  - Per 1 juli 2023 zijn de ontwikkelperspectieven van de NOVEX-gebieden klaar, gelijktijdig met het provinciale voorstel zodat deze samen opgaan richting afspraken tussen het Rijk en medeoverheden
- **Een uitvoeringsagenda** inclusief regionale investeringsagenda
  - Op basis van het ontwikkelperspectief wordt per NOVEX-gebied een gezamenlijk plan opgesteld: wat gaan we wanneer doen en met wie inclusief volgtijdelijke afhankelijkheden. Hiermee wordt de stap richting uitvoering en de bijbehorende ruimtelijke keuzes gezet om de stip op de horizon – in de komende vier tot tien jaar te bereiken.
- **Gezamenlijk afgestemde uitvoeringsafspraken en investeringsbesluiten**
  - Deze afspraken en besluiten maken deel uit van het ruimtelijk arrangement, waarin het Rijk en provincies wederkerige, bestuurlijke afspraken maken over de ruimtelijke inpassing en uitvoering van rijksopgaven

Het rijk geeft op voorhand geen 'criteria' mee waar deze 'producten' aan moeten voldoen. We werken als 1 overheid samen en daarbij past een gezamenlijke aanpak.

In de sessie vanmiddag wordt ingegaan op zowel het ontwikkelperspectief en de uitvoeringsagenda. Het Rijk heeft wel een beeld bij deze producten die in deze sessies met jullie willen bespreken.

Hoe is het Rijk betrokken in de NOVEX-gebieden?

- **Regiefunctie Minister VRO:** Raad voor de Fysieke Leefomgeving en Bewindsliedenoverleg fysieke leefomgeving
- **Bemensing:**
  - Per NOVEX-gebied is een bewindspersoon aangewezen
  - Ambtelijke rijks-vertegenwoordiging in de governance van de NOVEX-gebieden
- **Beleidsinzet en afstemming:** vanuit nationale programma's
- **Uitvoering:**
  - Inzet van rijksuitvoeringsorganisaties, gronden, mensen, instrumenten en middelen,
  - Bijdragen aan een gezamenlijk vormgegeven van regionale investeringsagenda en
  - Inzicht in volgtijdelijke afhankelijkheden nationale programma's en inzicht in financiële stromen/programma fondsen

Welke financiële middelen zijn beschikbaar voor de NOVEX-gebieden?

- Tot nu toe inzet van rijksmiddelen of verschillende wijze per gebiedsaanpak georganiseerd op jaarbasis
- We willen toe naar een meerjarige bijdrage die experts in gebieden 'ontzorgt'
- Uitgangspunt blijft een evenredige bijdrage rijk-regio
- Investeringsmiddelen: gebruik maken van bestaande fondsen/regelingen. Het rijk werkt aan een beter zicht op bestaande financiële stromen en programmafondsen en de samenhang daartussen. Zodat deze onderdeel kunnen worden gemaakt van regionale investeringsagenda's in de NOVEX-gebieden. Met als doel de middelen gericht en meer complementair in te zetten.

Regie per provincie – Yvonne vd Laan

- Programma NOVEX - regie per provincie
- Startpakketten - start van de ruimtelijke vertaling van de nationale doelen die voortvloeien uit de 26 Nationale programma's, zoals deze zijn beschreven in de Ruimtelijke Ordeningsbrief
- Markeren van een nieuwe manier van werken in de ruimtelijke ordening, waarbij we gezamenlijk stappen zetten richting de ruimtelijke vertaling van de verschillende opgaven. Dat doen we adaptief en iteratief, wat betekent dat onder regie van het Rijk we met elkaar leren, bijsturen, aanpassen en tot oplossingen komen, waarbij we ruimte geven aan de gebiedsgerichte vertaling door provincies, gemeenten en waterschappen
- Gezamenlijk toewerken naar drie ijkmomenten - met elk ijkmoment werken we concreter toe naar het ruimtelijk voorstel per provincie
- NOVEX-gebieden maken onderdeel uit van dit proces

Het startpakket – Doelen nationale programma's

Niet alle doelen uit de nationale programma's zijn nu al concreet ruimtelijk te vertalen. Om die vertaling te maken hebben we tijd nodig en elkaars inzichten en creativiteit. In het startpakket onderscheiden we daarom:

- Opgaven waar al direct concrete doelen aan te koppelen zijn. Hier kunnen Rijk en provincies op korte termijn structurerende keuzes maken.
- Opgaven waar nu nog geen concrete doelen aan te koppelen zijn, maar wel richtinggevende uitspraken die regionaal uitgewerkt kunnen worden.
- Opgaven waar nog onzekerheden in zitten voor de lange termijn. We lichten toe via welke programma's hieraan wordt gewerkt en we werken met de provincies aan een uitwerking die adaptief is naar de toekomst.

Het uiteindelijke resultaat van dit intensieve traject is een ruimtelijk arrangement, waarin het Rijk en provincies wederkerige, bestuurlijke afspraken maken over de ruimtelijke inpassing en uitvoering van rijksopgaven

Regie per Provincie

- We beginnen niet op 0. De Nationale Omgevingsvisie, omgevingsagenda's, provinciale en gemeentelijke omgevingsvisies en regionale waterprogramma's vormen belangrijke bouwstenen in het komen tot een ruimtelijk provinciaal voorstel
- Zo heeft een groot deel van de provincies aangegeven het 'puzzelproces' parallel te laten lopen aan de actualisatie van de provinciale Omgevingsvisie
- We zijn niet in één keer voor altijd klaar. Er zullen zich weer nieuwe opgaven en dilemma's aan dienen. We ontwikkelen een manier van werken om hier effectief mee om te gaan, ook in de toekomst
- Voor ogen blijven houden dat we een gezamenlijk doel hebben; het zorgen dat we alle grote ambities en opgaven ruimtelijk een goede plek geven, met behoud van ruimtelijke kwaliteit, en daarom waar dat nodig is durven te kiezen. Het gaat erom de schaarse ruimte eerlijk en toekomstbestendig toe te delen, en te werken aan een mooi Nederland

Factsheets NOVEX-gebieden in het Startpakket

- Doel is om de opgave vanuit de NOVEX-gebied(en) optimaal onderdeel uit te laten maken van het provinciale voorstel
- Deze informatie is tot stand gekomen in **samenwerking met de rijk- en regionale partners** van de NOVEX-gebieden, hier maken ook provincies zelf deel van uit
- Het biedt informatie over de **stand van zaken** in het NOVEX-gebied die iedereen op eenzelfde vlieghoogte brengt, inclusief de contactpersonen.
- Inzicht gegeven in de **hoofdopgave**, de **bijdrage aan de meest belangrijke nationale programma's**, de **ruimtelijke schuurpunten** en **afspraken/mijlpalen** die reeds gemaakt zijn of in het verschiet liggen van NOVEX-gebieden die in desbetreffende provincie liggen
- Het is een **basis voor het vervolg** en zal gedurende het proces, in interactie met het proces waar de provincies regisseur van zijn, nog aan veranderingen onderhevig zijn
- Van zowel de provincies als de NOVEX-gebieden wordt voor de zomer 2023 een product verwacht, respectievelijk een provinciaal voorstel en een ontwikkelperspectief.
- In de factsheets wordt ook per NOVEX-gebied aangegeven in hoeverre er al een ontwikkelperspectief ligt of een duidelijk beeld is van het perspectief

Proces Startpakket

- Betrokkenheid partners in het proces richting startpakket
- Proces richting MR van het startpakket en de relatie tot procesgang andere nationale programma's (onderdeel van het startpakket)

Samenhang tussen regie per provincie en NOVEX-gebieden – Ron Dooms

De provincies hebben een andere rol in regie per provincie traject (regisseur) dan in NOVEX-gebied (deelnemer)

- Voor het komen tot een provinciaal voorstel is de provincie regisseur van het proces: zij signaleren, organiseren gesprekken, brengen het naar tafels, stemmen af met gebiedstrajecten en met andere provincies etc.
- In de NOVEX-gebieden werken rijk en regio samen, de betrokken provincies zijn een van de partners.

De NOVEX-gebieden maken zowel qua opgave als gebied maar een deel uit van het ruimtelijke voorstel

- De NOVEX-gebieden hebben een hoofdoopgave en dekken dus niet de volle breedte. Wel geven NOVEX-gebieden in de factsheets aan welke ‘meekoppelende’ opgaven ze zien.
- De NOVEX-gebieden omvatten veelal maar een deel van het grondgebied van provincies
- Er zijn ook andere gebiedstrajecten die onderdeel uitmaken van het proces, bijvoorbeeld Provinciale Plannen Landelijke Gebied waar provincies met deelgebieden werkt die deels de NOVEX-gebieden omvatten. Of de RES gebieden die ook maar deels de NOVEX-gebieden omvatten.

Verantwoordelijkheden

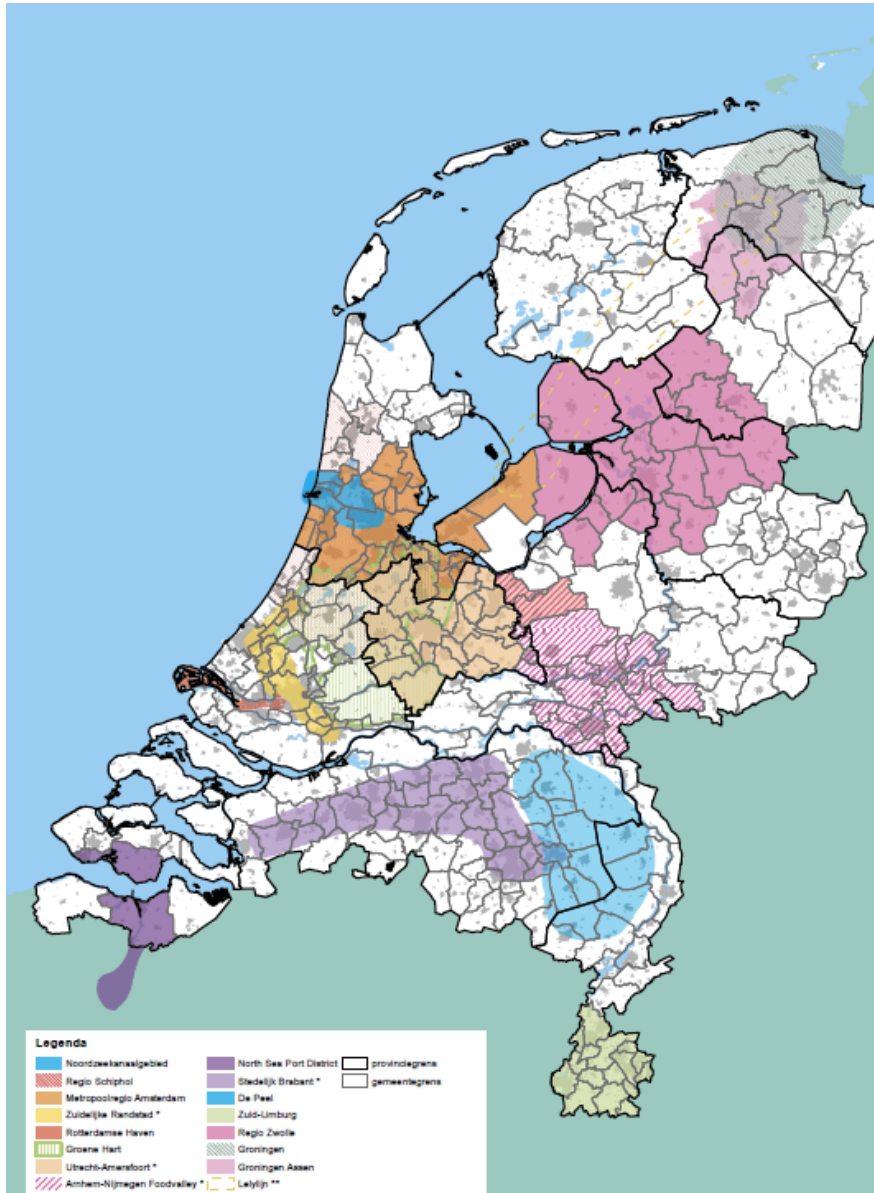
- De bevoegdheden blijven zoals ze zijn, er verandert niks aan het huis van Thorbecke
- De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het leveren van de 'producten' ligt bij het rijk-regio duo dat is aangewezen per NOVEX-gebied (bewindspersoon en bestuurder uit de regio). De bestuurders bepalen gezamenlijk de strategie als het schuurt
- De provincie kan naast haar rol als gebiedsregisseur (waarbij het proces met andere overheden gefaciliteerd wordt) ook als bevoegd gezag optreden waarbij ze kan interveniëren. Dit geldt ook voor het Rijk.
- Vanuit het Rijk wordt veelal in hoog ambtelijke duo's gewerkt in de NOVEX-gebieden ter ondersteuning van de trekkende bewindspersoon

Wisselwerking

- De ontwikkelperspectieven zijn belangrijke bouwstenen voor het ruimtelijke voorstel van de provincie
- Deze ontwikkelperspectieven worden de komende maanden veelal gelijktijdig met het proces rond het ruimtelijke voorstel van de provincies opgesteld/aangescherpt. Beide processen interacteren dus met elkaar
- De ontwikkelperspectieven liggen er soms al voor 95%, de NOVEX-gebieden beginnen niet van 0. In enkele gevallen zijn er strategieën die enkel wat aanscherping vragen (met name gerelateerd aan de ruimtelijke doorvertaling van nieuw nationaal beleid)
- Tegelijk zal het ruimtelijk voorstel van de provincies ook kaders mee (kunnen) geven aan de NOVEX-gebieden. Deze wisselwerking zal tijdens de ijkmomenten besproken worden.
- Geadviseerd wordt duidelijke afspraken vooraf te maken over waar het NOVEX-gebied wel en niet direct bij betrokken wordt (voorkom overlap en dubbel werk).
- Soms zijn het dezelfde personen in een provincie die zowel aan het ruimtelijke voorstel werken als in het NOVEX-gebied zitten. Als dat niet zo is, is afstemming intern binnen de provincie ook van belang.

Provinciegrens-overschrijdende NOVEX-gebieden

- De insteek van de NOVEX-gebieden is **opgave en gebiedsgericht** werken. In deze context zie je dat opgaven zich niet altijd 'houden' aan bestuurlijke grenzen
- Er is niet 1 route, of werkwijze die meest succesvol is, het verschilt per provincie en NOVEX-gebied. En we beginnen niet van 0. Zo heeft een groot deel van de provincies aangegeven het 'puzzelproces' parallel te laten lopen aan de actualisatie van de provinciale Omgevingsvisie
- Na deze presentatie volgt een presentatie van provincies Gelderland, Overijssel en Utrecht over hoe zij omgaan met hun NOVEX-gebieden in het puzzelproces om te komen tot een provinciale ruimtelijke voorstel

	Noord-Holland	Zuid-Holland	Zeeland	Noord-Brabant	Utrecht	Flevoland	Friesland	Groningen	Drenthe	Overijssel	Gelderland	Limburg
1 Noordzeekanaalgebied	■											
2 Regio Schiphol	■	■			■	■						
3 Metropoolregio Amsterdam	■					■						
4 Zuidelijke Randstad		■										
5 Rotterdamse Haven		■										
6 Groene Hart	■	■			■							
7 Utrecht-Amersfoort					■						■	
8 Arnhem-Nijmegen Foodvalley					■						■	
9 North Sea Port District			■									
10 Stedelijk Brabant				■								
11 De Peel				■								■
12 Zuid-Limburg												■
13 Regio Zwolle						■			■	■	■	
14 Groningen								■				
15 Groningen-Assen								■	■			
16 Lelijlijn	■					■	■	■				